

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505
Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Český jazyk a literatura, 6. ročník

Sada: 1

Číslo DUM: EU-OPVK-ICT-Č2ST-02

Název materiálu: Bajka

Autor materiálu: Mgr. Marie Baslerová

Anotace: Prezentace uvádí přehled a charakteristiku bajek. Seznamuje se základními rysy bajky a hlavními představiteli.

Metodický popis:

- Charakteristika bajek
- Autoři bajek – Ezop, Jean De La Fontaine, I. A. Krylov, I. Olbracht
- Test na zopakování bajek

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 15. 5. 2012

Ověřující učitel: Mgr. B. Říhošková

Třída: VI. B

**Materiál je určen k bezplatnému používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení.
Jakékoliv další používání podléhá autorskému zákonu.**

Tento výukový materiál vznikl v rámci Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Bajka

Bajka

Bajka je veršovaný nebo prozaický útvar epiky.

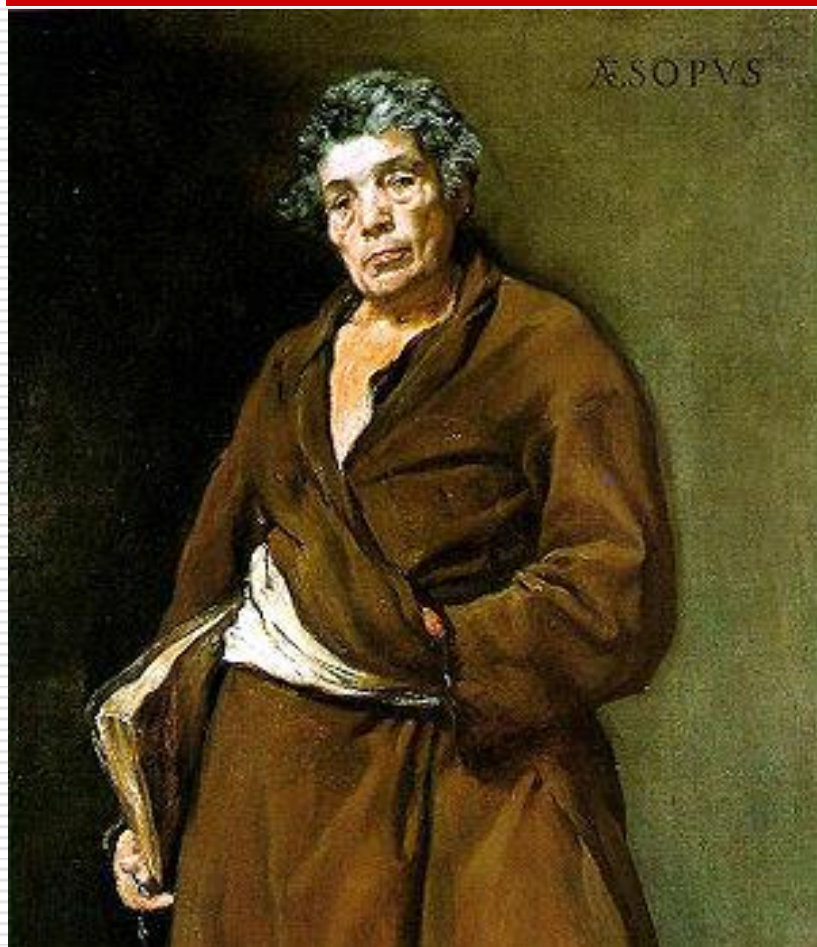
Alegoricky vypravuje jednoduchý příběh, z kterého plyne mravní ponaučení pro život.

Mnohdy je smysl přímo zformulován v poslední větě jako moudré pravidlo.

Literární útvar, který vznikl pravděpodobně v 6. stol. př. n. l.

Zvířata, rostliny nebo i věci jednají a mluví jako lidé (představují lidské vlastnosti a povahy).

Ezop (6. stol. př. n. l.)

obr. 1

Ezop (6. stol. př. n. l.)

S tvorbou bajek je spojován řecký otrok Ezop (Aisópos).

Ezop žil v Řecku na ostrově Samu v 6. stol. př. n.

Ezop je považován za zakladatele řecké bajky.

Známe asi 400 jeho bajek.

Své bajky přednášel ústně.

Do češtiny byly přeloženy již ve 14. století.

DÍLO – Ezop

□ Starý lev a liška

Starý, vysílený lev, neschopný lovit, vymyslel lest a předstíral nemoc. Jak se to rozneslo, přicházela zvířata ležícího krále navštívit, avšak lev je do jednoho zadával. Když přišla zvědět liška, jak se nemocnému daří, zastavila se před jeskyní a pozdravila krále jen z dálky.

„Proč nejdeš blíž?“ řekl lev.

„Protože vidím mnoho šlépějů přicházejících k tobě, ale žádnou odcházející“, řekla liška.

Jean De La Fontaine (1621 – 1695)

obr. 2

Jean De La Fontaine (1621 – 1695)

Francouzský bajkař a básník

Vystudoval práva

Během života vydal 12 svazků bajek

DÍLO – Stařec a osel
Havran a liška
Zajíc a želva
Vlk pastýřem
Lišák a čáp

Ivan Andrejevič Krylov (1769 – 1844)

obr. 3

Ivan Andrejevič Krylov (1769 – 1844)

Bajky krylovovské – jejich autorem je Rus I. A. Krylov

Jeho bajky líčí obecné nedostatky lidí všech společenských vrstev (**Liška a hrozny**), chyby byrokracie, činnost cenzury

Napsal kolem dvou set bajek

DÍLO – Ivan Andrejevič Krylov

❑ **Vlk a beránek**

Hladový vlk spatřil malého beránka, jak pije u potoka. Vlk potřeboval najít důvod, pro nějž by mohl beránka sežrat. Vymýšlí si, že mu beránek kalí vodu, že byl na něj drzý, ale beránek mu jeho obvinění vyvrací. Vlk se rozzlobí a nehledá již další obvinění: „Už tím jsi vinen, že mám hlad,“ říká beránkovi a odnáší si ho v zubech.

Ponaučení:

Kdo je bohatý, mocný a silný, je vždy v právu – slabý a chudý se spravedlnosti nedovolá.

Ivan Olbracht (1882 – 1952)

obr. 4

Ivan Olbracht (1882 – 1952)

Ivan Olbracht byl český prozaik, vlastním jménem **Kamil Zeman**, syn Antala Staška

Dílo (pro děti):

- **O Mudrci Bidpajovi a jeho zvířátkách**
 - **Biblické příběhy**
 - **Ze Starých letopisů**
-

DÍLO - Ivan Olbracht

☐ O Mudrci Bidpajovi a jeho zvířátkách

O příliš šetrném vlkovi (bajka)

Lovec jednou s lukem ulovil srnu. Když už s ní odcházel, přiběhl k němu kanec a myslivce zabil. Ještě předtím, než se na myslivce vrhl, myslivec po něm vystřelil šíp, a tak kanec také zemřel. Šel takhle po té mýtině vlk a když viděl tolik jídla, řekl si: "Pro dnešek sním jen luk, zbytek si nechám na zítra a na pozítří." Tak se dal do přehryzávání tětiny a luk se vymrštil a praštil vlka do hlavy, takže na místě zemřel.

TEST

a) Vysvětli:

1. Bajka:

b) Doplně:

1. Liška a ...

2. Vlk a ...

c) Napiš alespoň 2 představitele bajek:

TEST – řešení

a) Vysvětli:

1. **Bajka:** Alegoricky vypravuje jednoduchý příběh, z kterého plyne mravní ponaučení pro život

b) Dopln:

1. Liška a čáp
2. Vlk a beránek

c) Napiš alespoň 2 představitele bajek: Ezop, Jean De La Fontaine, Ivan Andrejevič Krylov, Ivan Olbracht

Seznam použité literatury a pramenů:

1. Obr.1: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ivan_Olbracht_1929.jpg
2. Obr.2: [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Diego_Velasquez,_Aesop_\(1\).jpg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Diego_Velasquez,_Aesop_(1).jpg?uselang=cs)
3. Obr.3: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Krylov_summer_garden.jpg
4. Obr.4: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jean_de_La_Fontaine.jpg
5. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ezop>
6. http://cs.wikipedia.org/wiki/Jean_de_La_Fontaine
7. http://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_Andrejevič_Krylov
8. http://cs.wikipedia.org/wiki/Ivan_Olbracht
9. KARPATSKÝ, Dušan. Malý labyrint literatury. Praha: Albatros, 1997, ISBN 90-00-00527-1.

Objekty, použité k vytvoření sešitu, jsou součástí SW Activ Inspire,
nebo pocházejí z veřejných knihoven obrázků (public domain)
nebo jsou vlastní originální tvorbou autora.

Autor:

Mgr. Marie Baslerová
Základní škola Ruda nad Moravou, okres
Šumperk
zsroda@zsroda.cz
únor 2012